ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ

<u>ସି ଏମ୍ ପି ସଂଖ୍ୟା 353/2016</u>

(ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 227 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ)

*****

ଏ. ମୋହନ ...... *ଆବେଦନକାରୀ*

-ବନାମ-

ବବିତା ରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ...... *ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ*

<u>ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାମାନେ :</u>

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରିକା ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି, ଅଧିବକ୍ତା

ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଞ୍ଜୀବ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ଅଧିବକ୍ତା
(ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ)

ପୀଠାସୀନ :
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କେ. ଆର୍. ମହାପାତ୍ର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ରାୟ ତାରିଖ : 26.09.2023

<u>ରାୟ</u>

<u>କେ. ଆର୍. ମହାପାତ୍ର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି</u>

1. ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଆଯାଇଛି ।

2. ବିଜ୍ଞ ପ୍ରଥମ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତି (ବରିଷ୍ଠ ମଣ୍ଡଳ), କଟକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତ୍ୱ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 458/1991 (ଅନ୍ତିମ ଡିକ୍ରି) ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଫେବୃଆରୀ 2, 2016 ତାରିଖର ଆଦେଶକୁ (ସଂଲଗ୍ନକ-7) ଏହି ସି ଏମ୍ ପିରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମ, 1893ର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାକ୍ କ୍ରୟାଧିକାରର

ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବାଦୀ-ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି ।

3. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଜଣେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଇଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ବିଭାଜନ ପାଇଁ ଟିଏସ୍ ସଂଖ୍ୟା 458/1991 ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଆଠ ଅଣା ଅଂଶ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 (ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 3 ଏବଂ 4)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ଆଠ ଅଣା ଅଂଶକୁ ପୁନର୍ବାର ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ମଧ୍ୟ ଡିକ୍ରିରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ସେ କେତେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଡିସେମ୍ବର 2, 1995 ତାରିଖର ରାୟ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଏହା ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବାଦୀ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଜଣକା ଆଠ ଅଣା ଅଂଶ ରହିଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ବାଦୀ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 ଠାରୁ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ପୁନର୍ବାର କିଣିବାର ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ । ଆହୁରି, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3ଙ୍କୁ ବାଦୀଙ୍କଠାରୁ ଟ 18,000/-ଙ୍କା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରି, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 ସ୍ୱତ୍ୱ ଅପିଲ୍ ସଂଖ୍ୟା 18/1996 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହା 28 ଫେବୃଆରୀ, 2003 (ସଂଲଗ୍ନକ-2) ର ରାୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଫଏସଲା ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ବାଦୀ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ଜଣକା ଆଠ ଅଣା ଅଂଶର ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଡିକ୍ରି ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାଦୀ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା ଘର ଉପରେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ସମୟ ପୂର୍ବ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

4. 18 ଜୁନ୍, 1991 ତାରିଖର ଆର୍ ଏସ୍ ଡି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1, ଯଥା, ଏ. ଚନ୍ଦ୍ରବତୀ ଙ୍କ ଠାରୁ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ଅଂଶର କ୍ରେତା । ବାଦୀ, ଯଥା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଇ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ, ଯଥା ଏ. ଭାସ୍କର ରାଓ

ହେଉଛନ୍ତି   ଭାଇଭଉଣୀ । ଯେତେବେଳେ ବାଦୀ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଆର୍ ଓ ଆର୍ ରେ ତାଙ୍କ ନାମ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ସେମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥାନ ଥିଲା, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ, ତେଣୁ ସେ ଉପରୋକ୍ତ ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ଏହିପରି, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ଅଂଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ନାମରେ ତାହା ଆବଣ୍ଟନ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ଡିକ୍ରି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

4.1   ବାଦୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ପୁଅ ହୋଇଥିବାରୁ ବାଦୀଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କୁ ବଦଳାଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ତିମ ଡିକ୍ରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବିଚାରଧୀନତା ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ନିଜର ପ୍ରାକ୍ କ୍ରୟାଧିକାର ର ଅଧିକାର କୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଉକ୍ତ ବବିତା ରାମ-ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ପୁନର୍ବାର କିଣିବା ପାଇଁ, ଯିଏ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ଏବଂ 3 ଠାରୁ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଦାଖଲ ହେବା ବେଳକୁ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଏକ ବାସସ୍ଥଳୀର ସ୍ୱରୂପ ହରାଇଛି । ତେଣୁ, ଏହି ସି ଏମ୍ ପି ସଂଲଗ୍ନକ-7 ଅଧୀନରେ ଉକ୍ତ ଆଦେଶକୁ ବିରୋଧ କରି ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

5.   ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରାଥମିକ ଡିକ୍ରି ପାରିତ କରିବା ସମୟରେ ଏବଂ ବିଜ୍ଞ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଟିଏ ସଂଖ୍ୟା 18/1996ରେ ରାୟ ଘୋଷଣା କରିବା ସମୟରେ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଏକ ବାସସ୍ଥାନ ଥିଲା । ଆହୁରି, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣରେ ସତ୍ୟପାଠରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 7 ରେ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି :-

> *"7.   ମୂଳତଃ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଆବାସିକ ଘର ଥିଲା ଏବଂ ମୋ ମାଆ ସେଠାରେ ତାଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ସହ ରହୁଥିଲେ । ଏହାକୁ ଭାଙ୍ଗିବା ପରେ ମୋ ମାଆ ତାଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଏକ କୋଠା ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିନଥିଲେ । ଜମି ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ସେ ସେଠାରେ ଜଣେ ସୋହନ ଲାଲ ଚୁଗଙ୍କୁ ହରିୟାଣା ହସ୍ତତନ୍ତ*

ନାମରେ ଏବଂ ଶୈଳୀରେ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିରେ କୌଣସି ସ୍ଥାୟୀ ନିର୍ମାଣ/ ଗଢ଼ଣ ନାହିଁ ଏବଂ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଟିଣ ଛପର ଲଗାଇ ଭଡ଼ାଟିଆ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଟିଣ ଛପର ଅପସାରଣ କରି ମୋ ଆବାସିକ ଘର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । "

ତେଣୁ ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଆବାସ ଗୃହ ଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ତାଙ୍କ ଆବାସିକ ଘର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ରଖିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ସମର୍ଥନ କରି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି AIR 1976 Ori 62 ରେ ବିବୃତି ହୋଇଥିବା ***ତେଜପାଲ ଖଣ୍ଡେଲୱାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଶ୍ରୀମତୀ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ବାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*** ମାମଲାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ:-

"11. ......ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁଗୁଣିତ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ଏକ ଘର ଏକ ବାସଗୃହ କି ନୁହେଁ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଆଧାରରେ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହେବ । ତେବେ ଯେଉଁ ପରୀକ୍ଷାଟି ଜରୁରୀ ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଘରଟି ଆବାସିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବ, ଯଦିଓ ସାମୟିକ ଭାବେ ଏହା ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।"

ସେ AIR 1976 Cal. 288 ରେ ବିବୃତ ହୋଇଥିବା ***ମୋହିଦ୍ଦିନ ମୋଲ୍ଲା ବନାମ ଜିତେନ୍ଦ୍ରନାଥ କର୍ମାକର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*** ମାମଲା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା :

" 6 ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଶ୍ରୀ ମୋତିଲାଲ ଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଯେତେବେଳେ ମକଦ୍ଦମା ପରିସରରେ ଏକ ଦୋକାନ କୋଠରୀ ଅଛି, ସେତେବେଳେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଆବାସ ଗୃହ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଘରଟିର କେବଳ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ହେଉଛି ଏକ ଦୋକାନ କୋଠରୀ । ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4ରେ ବାସସ୍ଥଳୀର ଅର୍ଥ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ । ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :--

"ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଏକ ଆବାସ ଗୃହର ଏକ ଅଂଶ ଏପରି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ଏହିପରି ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ

> ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରନ୍ତି, ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଯଦି ପରିବାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇ ଏପରି ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀଙ୍କ ଅଂଶ କିଣିବାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ତେବେ ସେହି ଅଂଶର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏପରି ଉପାୟରେ କରିବେ ଯାହା ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି, ଏବଂ ଏହିପରି ଅଂଶର ଏହିପରି ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଏବଂ ସେହି ତରଫରୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଦୁଲାଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଚାଟାର୍ଜୀ ବନାମ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିହାରୀ ମିତ୍ର (AIR 1953 Cal 259) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆମେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ । ସେଠାରେ ଆମେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପାଇଥିଲୁ :

> "କିନ୍ତୁ ଧରାଯାଉ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଘରଟି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଏକ ଆବାସିକ ଘର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୁଁ ଏହି କଥାରେ ଏକମତ ହେବାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ ଯେ କୌଣସି ଦଖଲକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା କିମ୍ବା ବାସ୍ତବରେ, ଘରୁ ମାଲିକମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଦଖଲ କିମ୍ବା ସମାପ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ ଦଖଲ, ଘରକୁ ଏକ ବାସସ୍ଥାନ ଭାବରେ ବନ୍ଦ କରିବାର ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ" । ଆହୁରି ନିମ୍ନରେ ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ ପାଇଥାଉ ...... "କେବଳ ଏକ ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ୱ ଅନୁଦାନ ସମ୍ଭବତଃ ସେହି ଘରକୁ ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ଏହାର ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଅବିଭାଜିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଆବାସିକ ଘର, ଏକ ଆବାସ ଗୃହ ହୋଇ ରହିବାରୁ ରହିତ କରିବ ନାହିଁ ।"

ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏକ ଘର ଏକ ବାସଗୃହ କି ନୁହେଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ, ଘରଟି କିପରି ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି କିମ୍ବା ଘରଟି କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଛି ତାହା ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ମାମଲାରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ଏକ ଦୋକାନ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱୀକୃତ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିବା ବାସଗୃହର ମାଲିକ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ସହ-ଅଂଶୀଦାରମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । "ତେଣୁ ମୋ ବିଚାରରେ, କେବଳ ଯେହେତୁ ମକଦ୍ଦମା ଘରେ ଏକ ଦୋକାନ ଅଛି, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ବାସଗୃହର ସ୍ୱରୂପ ବଦଳି ଯାଇଛି । ତେଣୁ ମୁଁ ଶ୍ରୀ ମୋତିଲାଲଙ୍କ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବି ନାହିଁ ଯେ ଏକ ଦୋକାନ କୋଠରୀ ଥିବାରୁ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ବାସସ୍ଥାନ ଭାବରେ ସ୍ୱରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି ।"

ତେଣୁ, ସେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ କେବଳ ଯେହେତୁ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଭଡ଼ା ଆକାରରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ ଏହା ଏକ ବାସଗୃହ ଭାବେ ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ହରାଇବ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ମକଦ୍ଦମା ଘରଟି ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଆ (ବାଦୀ) ଏକ ନୂଆ ଘର ନିର୍ମାଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ପାଣ୍ଠିର ଅଭାବ ହେତୁ ସେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇ ପାରିନଥିଲେ ଏବଂ ହରିୟାଣା ହସ୍ତତନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସୋହନ ଲାଲ୍ ଚୁଗ୍ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହାକୁ ଭଡ଼ା ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ କେବଳ ଅସ୍ଥାୟୀ ଟିଣରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ସେ ଆହୁରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ପୁନର୍ବାର କିଣି ତାଙ୍କ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜକୁ ଭୁଲ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଏକ ବାସସ୍ଥାନ ଭାବରେ ଏହାର ସ୍ୱରୂପ ହରାଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ । ଯଦିଓ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଭଲ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନର ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତିକୁ ବୁଝିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ସେ ସଂଲଗ୍ନକ-7 ଅନୁଯାୟୀ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଏବଂ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛନ୍ତି ।

6. ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 18/1996 ର ଫଏସଲା ପରେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 3 ଏବଂ 4 ଏକ ଅନ୍ତିମ ଡିକ୍ରି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ମୂଳ ବାଦୀଙ୍କ ପୁଅ ହୋଇଥିବାରୁ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନଟି ପ୍ରଥମେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ଆଦେଶକୁ ବିରୋଧ କରି, ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. (ସି) ସଂଖ୍ୟା 2320/2013 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର 4 ଧାରାର ଆବେଦନକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ଖାରଜ କରି ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ଦେଇ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର 4 ଧାରାର ଆବେଦନକୁ ନୂତନ ଭାବରେ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ମାମଲାଟିକୁ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇ ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଫଏସଲା 13 ଡିସେମ୍ବର, 2015 ରେ

କରାଯାଇଥିଲା । ତଦନୁସାରେ, ଏହି ବିଷୟକୁ ନୂତନ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସଂଲଗ୍ନକ-7 ଅନୁଯାୟୀ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ।

6.1 ଏହା ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥାପନା ଯେ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଦେଶ ସେଥିରେ ହୋଇଥିବା ଆଲୋଚନା ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ନାହିଁ । ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ AIR 2001 SC 61 ରେ ବିବୃତ ହୋଇଥିବା ***ଗୌତମ ପଲ ବନାମ ଦେବୀ ରାଣୀ ପଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*** ମାମଲାରେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଆଲୋଚନା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

6.2 ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ କ୍ରେତା (ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1) ପ୍ରକୃତ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦଖଲ ଦାବି କରି ଆଗକୁ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ । *ଦ୍ୱିତୀୟତଃ,* ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରେ ବାସସ୍ଥଳୀ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରେ ମକଦ୍ଦମା ଜମି ଉପରେ କୌଣସି ଆବାସିକ ଘର ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଇନର ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନାହିଁ, କାରଣ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନର ବିଚାର ସମୟରେ ବାସସ୍ଥଳୀ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ଘରଟି ଭଡ଼ା ଆକାରରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ କେବଳ ଏହି ଘରକୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅବଧି ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବା କାରଣକୁ ନେଇ ଏହା ଏକ ବାସସ୍ଥଳୀର ସ୍ୱରୂପକୁ ହରାଇବ ନାହିଁ । ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କହିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଆ, ଯଥା ମୂଳ ବାଦୀ ଘରଟିକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସୋହନ ଲାଲ ଚୁଗ୍ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଭଡ଼ା ଦେଇଥିଲେ, ଯିଏକି ଟିଣ ଗଢ଼ଣ କରି 'ହରିୟାଣା ହ୍ୟାଣ୍ଡଲୁମ' ନାମରେ ଏବଂ ଶୈଳୀରେ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଉଥିଲେ । ତେଣୁ, କୌଣସି କଳ୍ପନା ଦ୍ୱାରା ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ

ନୁହେଁ ଯାହା ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ମତବ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ସେ ସି ଏମ୍ ପି କୁ ଖାରଜ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି ।

7. ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ମଧ୍ୟ AIR 2006 Pat 112 ରେ ବିବୃତ ହୋଇଥିବା ***ବିମଳା ଦେବୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ରାଧେଶ୍ୟାମ ପଟୱା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*** ମାମଲା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା :-

> *"15. ....ତଥାପି ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲା ଯେ "ବିଭାଜନ ପାଇଁ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମାରେ" ପ୍ରାକ୍ କ୍ରୟାଧିକାରର ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ବିଧାନମଣ୍ଡଳ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଏପରି ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେତେବେଳେ "ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରନ୍ତି"। ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ । ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି/ବାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଭାଜନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବା କିମ୍ବା ଦାବି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏହା ବିଭାଜନ ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବା କିମ୍ବା ନିଷ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିଭାଜନ ଦାବି କରିବା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ତଥାପି, ପୃଥକୀକରଣ ଏବଂ ଦଖଲ (ବାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା) ଦାବି ନକରି ଏକ ଅଂଶ ଉପରେ କେବଳ ଦାବି ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି କରିବା ଅନ୍ୟ ସହ-ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାକ୍ କ୍ରୟାଧିକାରର ଅଧିକାର ଦେବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ଅଛି ବୋଲି କେବଳ ଦୃଢ଼ କଥନ କରିବା ଏବଂ ସେହି ଅଂଶର ଦଖଲ ପାଇଁ ଦୃଢ଼ କଥନ କରିବା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାର-କ୍ରେତା ମକଦ୍ଦମାରେ କିମ୍ବା ନିଷ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରକୃତ ବିଭାଜନ ଏବଂ ଦଖଲ ଚାହୁଁ ନାହାଁନ୍ତି, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ବିଭାଜନ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ମକଦ୍ଦମା ଅଛି । କଲିକତା, ପାଟନା, ନାଗପୁର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ଧାରା 4 ର ସ୍ପଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ରଦ୍ଦ କରିବ, ଯାହା କେବଳ ସେତେବେଳେ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରନ୍ତି । ଯଦି ସେହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ଅଂଶର ବିକ୍ରୟ ହୋଇଛି, ଜଣେ ସହଅଂଶୀଦାର କେବଳ ବିଭାଜନ ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିପାରିବେ ଏବଂ ତା 'ପରେ ସେହି ଅଂଶ ଉପରେ କ୍ରୟ କରିବାର ଅଧିକାର ଦାବି କରିପାରିବେ । ତେଣୁ ଯଦିଓ ବାହାର ଲୋକ କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବିଭାଜନ ପାଇଁ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିନଥାଇପାରେ, ସେ ତାଙ୍କ ଅଂଶ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ । ଏହା ସହଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ବିଭାଜନ ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବାର ସରଳ ସୁବିଧା ଦ୍ୱାରା ଯେତେବେଳେ ସେ ଚାହିଁବେ*

ସେତେବେଳେ ପ୍ରାକ୍ କ୍ରୟାଧିକାର ଏବଂ କ୍ରୟ କରିବାର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏହା ଧାରା 4ର ଅଭିପ୍ରାୟ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ କଲିକତା, ପାଟନା, ନାଗପୁର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ଭଲ ଆଇନ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ, ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିନାହାଁନ୍ତି ।

8. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଲୁ । ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧି ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଗଲା ।

9. ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :-

*"4. **ବାସଗୃହର ଅଂଶର ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ଦ୍ୱାରା ବିଭାଜନ ମକଦ୍ଦମା । —** (1) ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର କୌଣସି ବାସଗୃହର ଏକ ଅଂଶ ଏପରି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ନଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏପରି ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରନ୍ତି ଓ ଯଦି ପରିବାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇ ଏପରି ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଅଂଶ କିଣିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ଅଂଶର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏପରି ଢଙ୍ଗରେ କରିବେ ଯାହାକୁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରିବେ ଏବଂ ସେହି ଅଂଶକୁ ସେହି ଅଂଶଧାରୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ, ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ।*

(2) ଯଦି ଉପଧାରା (1) ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କୌଣସି ମାମଲାରେ ପରିବାରର ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ସଦସ୍ୟ ଏପରି ଅଂଶୀଦାର ହୋଇ ଏପରି ଅଂଶ କିଣିବାକୁ ପୃଥକ ଭାବରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶେଷ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଧାରାର ଉପଧାରା (2) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରିବେ ।"

ତେଣୁ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ ।

(i) ବାସଗୃହ ଏକ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାରର ହୋଇଥିବ;

(ii) ଏଥିରେ ଜଣେ ବାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅଂଶ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି;

(iii) ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ଅବିଭାଜିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଦଖଲ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଛନ୍ତି; ଏବଂ

(iv) ଅଂଶୀଦାର ବାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଂଶ କିଣିବାକୁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି;

10. ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ, ଆବେଦନକାରୀ, ଯିଏ ବାଦୀଙ୍କ ପୁଅ, ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ମାଆ ବାସଗୃହରେ ରହୁଥିଲେ । ଘରଟି ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବାରୁ, ତାଙ୍କ ମାଆ ଏହାକୁ ଭାଙ୍ଗି ରହିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଘରକୁ ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଏକ ନୂତନ କୋଠା ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିନଥିଲେ । ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଆବାସ ଗୃହ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଏକ କୋଠାର ନୂତନ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ, ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 3 ଏବଂ 4କୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରତିବଦଳରେ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଯେ ସେ ଦଖଲ ପାଇବା ପରେ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଗଠନ ଏବଂ ଟିଣ ଛପର ହଟାଇବା ପରେ ତା 'ଉପରେ ଆବାସିକ କୋଠା ନିର୍ମାଣ କରିବେ । ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମାଆ ବାହାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଘର ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅବଧି ପାଇଁ, ବାଦୀଙ୍କ ଜୀବିକା ପାଇଁ, ଏହି ସମ୍ପତ୍ତି ଜଣେ ସୋହନ ଲାଲ ଚୁଗଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯିଏକି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଟିଣ ଛପର ନିର୍ମାଣ କରି ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଉଥିଲେ । ଯେହେତୁ ସମ୍ପତ୍ତିଟି ଇତିମଧ୍ୟରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଯେପରି ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି, ବାଦୀ କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏହା ଉପରେ ନିର୍ମାଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିନଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଉପରୋକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ କୌଣସି ବାସଗୃହ ନଥିଲା । ଯଥାକ୍ରମେ ***ତେଜପାଲ ଖଣ୍ଡେଲୱାଲ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ଏବଂ

ମୋହିଦ୍ଦିନ ମୋଲ୍ଲା (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କେବଳ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅବଧି ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଏହା ଏକ ବାସଗୃହ ହେବାର ସ୍ୱରୂପ ହରାଇବ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି ଯେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଏକ ବାସଗୃହ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଆ ତାଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଏକ ନୂତନ କୋଠା ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପାଣ୍ଠି ଅଭାବରୁ ସେ ଏହାକୁ ନିର୍ମାଣ କରିପାରିନଥିଲେ । ସେ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅବଧି ପାଇଁ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୋହନ ଲାଲ ଚୁଗ୍ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧିର ଅନୁପାତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ କେବଳ ଏକ ନୂତନ ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଘର ଭାଙ୍ଗିବା କାରଣରୁ ଏବଂ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ବାସଗୃହ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା କାରଣରୁ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ବାସସ୍ଥଳୀ ହେବାର ସ୍ୱରୂପ ହରାଇ ନାହିଁ ।

11. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧି ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଆଇନର ସ୍ଥିତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ଭଳି ଏହା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରେ ନାହିଁ ।

12. ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ପରି, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସମ୍ପତ୍ତି ଏକ ଆବାସ ଗୃହ ଭାବରେ ଏହାର ସ୍ୱରୂପ ହରାଇ ନଥିବାରୁ, ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ଉପସଂହାର ପୋଷଣୀୟ ନୁହେଁ ।

13. ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ମୁଁ ଏପରି ଫଳାଫଳକୁ ଅନୁମୋଦନ କରୁ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ସଂଲଗ୍ନକ-7 ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି ଦିଆଗଲା ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ବିଭାଜନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନର ନୂତନ ବିଚାର ପାଇଁ ମାମଲାଟି ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଗଲା ।

14. ତଦନୁସାରେ, ଉପରୋକ୍ତ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସି ଏମ୍ ପିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ତେବେ, ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଉପଯୁକ୍ତ ଆବେଦନ ଉପରେ ରାୟର ଜରୁରୀ ପ୍ରମାଣୀକୃତ ନକଲ ଜାରି କରନ୍ତୁ ।

....

(କେ. ଆର୍. ମହାପାତ୍ର)

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ,
ତାରିଖ 26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2023/ଏସ୍. ଏସ୍. ଶତପଥୀ

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ" ।

ଅନୁବାଦିକା
ଶିବାନୀ ଦାଶ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ